

28. svibnja 2021.

broj 163

KU ZI S!

LIST ZA MLADEŽ

4

MATURANTI GIMNAZIJA

SLOŽNI I ŽELJNI ZNANJA

6

ANKETA

STUDIRANJE U VRIJEME KORONE

18

TEMA

LJETOVANJE 2021.

21

MODA

KOŠULJA – HALJINA

FOTO MJESECA

Folklorši u Novom Pazaru

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Zamjenica urednika: Kristina Ivković
Ivandečić

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,
Ivan Benčik, Ivan Čavrgov, Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,
Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francisković, Pixabay

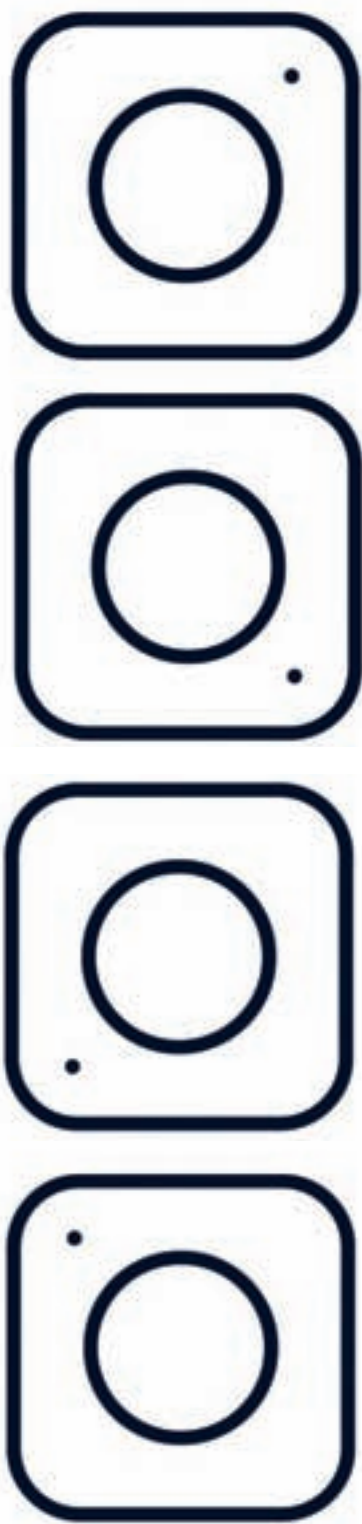
E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Birograf Comp DOO, Zemun

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Instagramsko žutilo života

Za mlade naraštaje ljekovito je da s vremena na vrijeme sjednu s nekim poprilično starijim. A tada je potrebno samo slušati. Slušati priče, one lijepe i ružne, slušati o životu u nekom sasvim drugom vremenu, slušati o nevoljama koje, srećom, naše generacije nisu proživjele, ali od svega u najvećoj mjeri poslušati savjete za dobar, miran život. U ovom, ponekad ludom vremenu meni to pomaže.

Ipak, moramo priznati da ti isti ljudi ne mogu u potpunosti razumjeti sve današnje probleme omladine. Sve naše današnje izazove. Nikad se nije toliko mnogo govorilo o obrazovanju, a toliko malo radilo na istom. Pa se dogodi da se završi i ta škola i taj fakultet i dobiju se silna priznanja, ali opet, usprkos svemu, dođe trenutak kada uvjet za rad na određenom mjestu nije stečeno obrazovanje o kom se toliko govorilo. Nikad se nije toliko mnogo govorilo o mentalnom zdravlju, a nikad nije bilo toliko anksioznih i depresivnih mladih. Nikada fotografije na društvenim mrežama nisu bile ljepše, dok ista ta omladina s fotografija nikad u većoj mjeri nije pred spavanje na Googleu tipkala »Posao u inozemstvu« jer putovanja, stan, automobile, garderobu s tuđih, često lažno sretnih fotki s Instagrama ne mogu sebi trenutno i brzo priuštiti. Tada nezadovoljstvo raste, jer ničega goreg nema od uspoređivanja koje je sada, na tako neprimjetan i divan način, nametnuto.

Često volim citirati stih **Bajagine** pjesme koja kaže »Život je, nekad siv, nekad žut...« i naglasiti da je Instagram upravo to Žuto. Voljela bih da mlađe generacije to također shvate i da se prestanu živcirati zbog nečijeg Žutog, jer taj netko također ima Sivo koje je možda toliko veliko da je njegovo Žuto na Instagramu jedina sreća tijekom dana. Starijim generacijama bi možda ova tema bila smiješna, ali mlađe generacije, upravo zbog svih mogućnosti pametnih telefona, tonu u pretjerano razmišljanje, nezadovoljstvo, nesreću. Kada na to stanje godinama dođu i druga brojna razočaranja, padovi, problemi – stvori se stres koji na žalost ispada veći od onog koji su imali oni stariji s početka ove priče. Iz tog razloga, nije na odmet nekada ostaviti telefone i pričati sa svojim bakama i dekama, pitati ih kako su oni rješavali probleme, kako su se držali zajedno. Tako se podsjećati pravih vrijednosti, jednostavnih trenutaka sreće i dobiti rečenicu koja te kasnije često prati kroz život, a koja vrlo jednostavno glasi: »Nemoj se toliko nervirati, sve će na kraju biti dobro«.

Aktualnim maturantima želim svako dobro, da ostanu pozitivni i vrijedni i da se bore za svoju sreću, jer kako kaže ruska poslovice: »Sreća ne dolazi sama, nju rad dovodi za ruke«. Nađite vrijeme i za odmor, za gašenje notifikacija, za vrijeme s najbližima i u prirodi i učinite da vaše Žuto na Instagramu bude vjerodostojno Žuto te da se što rjeđe pronađete u drugim stihovima Bajagine pjesme: »Život je ovaj put, za mene zabrinut«.

Složni i puni želje za obrazovanjem

Četverogodišnje obrazovanje na hrvatskom jeziku u drukčijim i pomalo težim uvjetima zbog epidemiološke situacije i ove godine završava još jedna generacija učenika Gimnazije *Svetozar Marković* u Subotici. U pitanju je marljivi odjel 4. f koji broji 24-ero učenika, od kojih je 14 djevojaka i deset momaka, a koji dolaze iz svih dijelova grada i okolnih sela poput Tavankuta, Žednika, Đurđina. Razrednica odjela **Jasmina Baričević** je relativno kratko njihova razrednica te ih je, kako sama priznaje, upoznala kao vrlo zrele, formirane, mlade ljude. Ona za *Kužiš!?* ističe kako su profesori za odjel 4. f imali samo riječi hvale i sa zadovoljstvom nabraja njihova dostignuća, interesiranja i aktivnosti.

»Vrlo su vrijedni, marljivi, poštteni i kulturni. Različiti su kao osobe, a dijele iste vrijednosti te je uvijek bilo zabavno razgovarati s njima. Natjecali su se iz geografije, engleskog jezika te stizali i do republičkog natjecanja. Na kvizu *Mreža čitanja* uvijek je najviše natjecatelja bilo iz 4. f odjela, što pokazuje veliku sklonost čitanju. Ovaj je odjel vrlo aktivan i u drugim izvannastavnim aktivnostima. Neki se bave folklorom, neki sviraju u Subotičkom tamburaškom orkestru i u HKC-u *Bunjevačko kolo*. Jedna je djevojka ostvarila izvanredan uspjeh u sportu, ušavši u žensku boksačku reprezentaciju Srbije. Pojedini učenici bili su aktivni u školskoj televizijskoj emisiji *Svetozarac*«, navodi Jasmina Baričević.

Plus i minus korona situacije

Ono što ovu generaciju razlikuje od mnogih drugih su i uvjeti u kojima su završavali srednju školu, pripremali se za maturu, kao i za upis na fakultet. Razrednica Jasmina Baričević naglašava kako s odlom problema nije bilo, ali da su se poteškoće javljale jedino zbog online nastave jer su bili podijeljeni na dvije skupine pa su se, kako kaže, nesvjesno osjećali kao na raspustu i pomalo demotivirano.

»Mislim da su učenici dosta izgubili i u pogledu usvajanja gradiva, a i socijalnih odnosa. Posljednja školska godina stoga im možda neće ostati u sjećanju kako bi trebala. Malo su se udaljili od prijatelja iz suprotne skupine, ako se već nisu privatno družili. Ali ono što su maturanti, mislim, dobili jest više vremena za pripremanje za fakultet. Sati su trajali kraće, pa su imali dovoljno vremena za učenje onoga što će im trebati na prijemnim ispitima«, navodi Baričević.

Ipak, cjelokupna situacija nije utjecala na želju učenika da studiraju u Hrvatskoj, u Osijeku i Zagrebu, kao i u Novom Sadu i Subotici, dok su, kako Baričević otkriva, njihove želje za profesije različite: jezici, ekonomija, menadžment, medicina, prosvjeta, strojarstvo...

»Mi gimnazijalci se prepoznajemo«

Jedna od učenica odjela 4. f, **Nina Kovač**, ističe kako joj gimnazija neće nedostajati jer je dovoljno upoznala sebe te želi upisati komunikologiju u Zagrebu što je, kako kaže, najbolja opcija za njene sposobnosti. Nina se raduje novoj etapi, te naglašava kako je mnogo sigurnija jer iza sebe ima gimnazijsko znanje i za *Kužiš!?* opisuje svoje srednjoškolske dane.

»Srednjoškolski dani su period kada se dijete formira u ličnost, ponekad veoma bolno, čudno i u neku ruku neprimjetno. Iz tog razloga veoma je važno upisati školu koja će uspjeti zadovoljiti ambicije i želje i biti potpora u odrastanju. Upisala sam gimnaziju i tek nakon četiri godine shvaćam koliko sam učinila pravu stvar. Volim reći: 'Mi gimnazijalci se prepoznajemo'. U njoj se učenik nauči strpljenju, upornosti, postupnom napretku i pronalaženju onoga u čemu se talent najbolje razvija. Srednja škola je savršeno vrijeme za pronaći sebe i velika bi šteta bila da se dijete izgubi u nekoj strukovnoj školi kada mu gimnazija pruža najbolju samospoznaju«, navela je Nina Kovač.

»Odlično, ali prebrzo«

Svoje iskustvo o srednjoškolskim danima rado za *Kužiš!?* dijeli i **Luka Kujundžić**, koji planira upisati Ekonomski fakultet u Subotici, menadžment ili trgovinu. Takav izbor je napravio jer je, kako kaže, oduvijek volio raditi nešto kreativno, a ujedno i organizacijski. Tu zainteresiranost je primijetio tijekom sudjelovanja u organiziranju koncerata u gimnaziji, te sa zadovoljstvom naglašava kako mu je ona na neki način pokazala put.

»Kada sam upisivao gimnaziju, nisam uopće razmišljao kako će mi točno tamo biti. Znao sam otprilike društvo i čuo sam da je gimnazija veoma teška. Najprije sam je upisao zbog kvalitetnog znanja koje se u njoj dobija, ali i zbog moje neodlučnosti što ću kasnije. Odjel je bio odličan i tek sada na kraju vidim kakve smo sve kvalitete imali i koliko smo bili kompaktni kao zajednica. U početku su mi profesori bili veoma strašni i brinuo sam se kako ću sve uspjeti, međutim vremenom smo se navikli jedni na druge i postalo je mnogo lakše. Ako se pred profesorima pokaže rad i trud, onda nema nikakvih problema. Cjelokupno školovanje u gimnaziji je prošlo odlično, ali prebrzo. Najviše od svega će mi nedostajati društvo kakvo nisam siguran da ću opet imati prilike steći«, priča Kujundžić i dodaje kako je situacija s koronavirusom veoma naporna te kako zbog nje neke učenike iz odjela nije vidio već godinu dana.

Prijateljstva za cijeli život

Svoje obrazovanje na hrvatskom jeziku će nastaviti i **Josipa Dulić**, koja ima želju upisati hrvatski jezik

i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu ili Osijeku. Ona ističe kako joj je ljubav prema hrvatskom jeziku, i književnosti općenito, usadila nastavnica istog u osnovnoj školi. Na pomen srednjoškolskih dana Josipu krase širok osmijeh na licu dok govori kako su ti dani bili veoma zanimljivi i puni dogodština koje će, kako naglašava, pamtiti cijeli život.

»U odjelu sam se osjećala tako sigurno, opušteno, bez pritiska. Bili smo veoma složan odjel, solidarni, puni borbe i želje, kako za obrazovanje tako i za pomoć drugima. Stvarno nikada nismo imali problema. Svakako da je na to utjecala činjenica da smo se skoro svi otprije znali. Neka prijateljstva su bila već izgrađena, pa su se samo temelji još više učvrstili, a neka su bila nova. Mogu reći da sam izgradila neka prijateljstva za cijeli život. Mnogo hvale idu i našim profesorima, od kojih smo naučili što zapravo gimnazija znači. Naučili smo kako poštovati i uvažavati autoritete, kako se trud uvijek isplati i naravno, stjecanje ogromnog spektra obrazovanja i radnih navika. Najviše će mi nedostajati odmori između sati gdje smo išli u kantinu i poslije sjedili svi zajedno na klupicama ispred jezerceta u dvorištu gimnazije«, kaže naša sugovornica.

Tablon odjela 4. f izložen je u butiku *Mondo* u Ruđičevoj ulici, a maturska proslava će biti održana 5. lipnja u restoranu *Spartak*.

Kristina Ivković Ivandekić

Jedna sasvim neobična godina

Ukolikoj mjeri je pandemija utjecala na cijeli svijet još nije poznato, a mi smo pitali studente kako su oni doživjeli online školovanje i što misle o utjecaju pandemije na obrazovanje.

Emilija Kovačev, studentica Visoke škole muzičkih umjetnosti u Bratislavi:

Kod nas je to malo drugačije, ja sam završna godina na Visokoj školi muzičkih umjetnosti u Bratislavi (nešto poput akademije). Od početka pandemije imali smo online predavanja. Ljetni semestar prošle akademske godine je bio prilično loš, profesori se nisu snašli i tražili su da pišemo seminarske radove. Mnogo se poboljšalo od rujna ove akademske go-

dinije bitno utjecati na budućnost školovanja. Najviše će patiti osnovnoškolci, ali i studenti neće proći bez posljedica. Ipak, od studenata se i očekuje velika samostalnost, a ona je u ovom razdoblju došla do izražaja. Osobno, imam mentoricu koja je mnogo radila sa mnom na radu koji pišem. Mnogi studenti su bili i bolesni, te nas je to sve usporilo. Državni ispiti su prošle godine održani online, a tako će biti i ove godine.

Katarina Vojnić Tunić, studentica medicinske rehabilitacije na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu:

Na samom početku godine predavanja su bila online, a vježbe uživo i tako je bilo tijekom dva tjedna. Nakon toga je za moj smjer sve prešlo na online, a neki smjerovi, kao što su medicina i farmacija, su imali vježbe i dalje na fakultetu, kao i sada, dok ih

6

dine. Nastava uživo je trajala samo dva tjedna, te sam kod kuće od listopada. Od tada je sve online i funkcionira bolje. Ovaj vid nastave pomalo je dosadan, jer i studenti slabije sudjeluju, te se većina ljudi rijetko i javlja. Profesori nam izlaze u susret. Ove godine imam državne ispite na kojima polažem tri glavna predmeta iz prve tri godine. Nemam ovdje kod kuće literaturu, te su nam profesori slali knjige u pdf-u. Imala sam dva online ispita preko kamere i još dva kroz seminarske radove. Dobro je što su profesori imali razumijevanja. Smatram da je loše što se studenti na online predavanjima mogu sasvim isključiti (dok na predavanju uživo to ipak nije moguće u toj mjeri). Imala sam više slobodnog vremena te sam šila maske i više se posvetila prijateljima. Nama osobito nedostaje sviranje uživo na fakultetu, orkestar nismo imali jako dugo. Smatram da će pan-

mi još uvijek nemamo. Ispiti su svi bili na fakultetu. Loše je što nemamo vježbe i što ništa od toga nismo uživo vidjeli i samim tim naučili praktično. Loše je i to što nemamo sva predavanja koja bismo trebali imati online nego umjesto toga dobijamo prezentaciju. Ako moram izdvojiti i nešto dobro, onda je to što smo izbjegli predugo sjedenje na predavanjima, duže spavamo i imamo više slobodnog vremena. Možda će ovakvo školovanje ostaviti posljedice na nama koji sad studiramo, u smislu da će nam faliti to što nismo naučili na tim vježbama ili predavanjima na kojima nismo bili. Kad se sve vrati u normalu, mislim da će se sve odvijati kao prije, samo tko zna

kad će to biti... Uglavnom su svi nezadovoljni, kako zbog toga što svi mislimo da smo manje naučili tako i iz razloga što je svima teško motivirati se za učenje, jer nemamo predavanja, nemamo vježbe niti ikakvu obvezu na fakultetu. Nismo imali predavanja pa da tamo shvatimo što je bitno za učenje, a pored toga nema izlazaka; donedavno ni kafići nisu radili, bila su zabranjena veća okupljanja i ni studenti nisu imali gdje opustiti se od učenja.

Ivana Balog, studentica računovodstva i revizije na Ekonomskom fakultetu u Subotici:

Studentica sam četvrte godine. Nastava na našem fakultetu od početka ove akademske godine

je organizirana u vidu online nastave. Predavanja i vježbe slušamo od kuće preko aplikacija Zoom i Moodle, a kolokviji i ispiti se održavaju uživo na fakultetu. Ne mogu kazati da je nešto bilo jako loše, ali drugačiji je osjećaj kada student sjedi u amfiteatru gdje vidi i sluša profesora, vidi ono što pokazuje na ploči ili platnu. Budući da se situacija s ovim globalnim virusom odužila, ovo je bio jedini pravi način da se naše školovanje realizira, a da se pritom svi sačuvamo koliko možemo i da zaštitimo naše zdravlje i ljude oko nas. Naučila sam u ovom razdoblju više cijeniti zdravlje, jer nitko nije očekivao da ovaj virus može tako zahvatiti cijeli svijet i da se svi moraju boriti da ga pobijede. Nažalost, u nekim državama je zahvatio mnogo više stanovništva, ljudi nisu mogli obavljati svoje poslove onako kako su navikli i mladi se nisu mogli školovati, jer je samo jedno bilo bitno: da se stanovništvo sačuva od pogubnih ishoda ovog virusa. Znamo da je ekonomija i privreda devastirana i okrnjena, u nekim zemljama više, a u nekim manje, ali mislim da je svatko shvatio i osjetio da profit u ovom rizičnom periodu apsolutno nije bitan. Nadam se da ova pandemija neće u velikoj mjeri utjecati na znanje i sposobnost učenika i studenata i da će se nastava vratiti u redovni plan i tijek. Studentima fali nastava na fakul-

tetu kao i razgovor i druženje na pauzama. Naravno, svaki student želi što prije položiti kolokvije i ispite, uvijek se možemo konzultirati s profesorima oko gradiva i oni nam rado žele pomoći u prevladavanju poteškoća oko učenja, iako se i konzultacije održavaju online. Studenti se spremaju za ispitni rok u lipnju, a trenutno su u tijeku završni kolokviji i seminarski radovi za ovu akademsku godinu. Nadamo se da će ista biti uspješno završena, i pored ove situacije koja nas je sve malo poremetila.

Ana Dulić, studentica kemijskog inženjerstva na Tehnološkom fakultetu u Novom Sadu:

Početkom ove akademske godine na našem fakultetu nastava je bila uživo do pogoršanja epidemiološke situacije. Online nastavu smo imali putem Microsoft Teamsa i nismo imali laboratorijske vježbe iz pojedinih predmeta nego smo gledali videe i sl. Kolokvije iz onih predmeta koje slušaju svi studenti na godini smo pisali online s uključenim kamerama i mikrofonom, kako bi se smanjile šanse

za prepisivanje. Moram kazati da je ovo bilo izuzetno stresno, jer u svakom trenutku može zakazati tehnologija. Iz drugih kolegija, koje sluša manji broj studenata, smo tada pisali na fakultetu, kao i većinu ispita. U ljetnom semestru većinu predavanja imamo na fakultetu. Prednost online nastave je što se možemo udobno smjestiti kod kuće i nije istina da se ona na taj način ne mogu aktivno pratiti. Profesori su nas na to poticali kratkim testovima na kraju predavanja. Profesori i asistenti uložili su veliki trud u ovaj način nastave. Studentima je bilo lakše nego profesorima. Ono što je bilo loše za sve studente je izostanak praktičnog rada u laboratoriju tijekom online nastave, što je za studente kemijskog inženjerstva najvažnije. Za mene je to najgori dio online studiranja. I tijekom online nastave sam bila u kontaktu s kolegama, pomagali smo jedni drugima. U privatnom životu mi nedostaje održavanje kulturnih i vjerskih aktivnosti u punom kapacitetu.

K. D. Š.

POLITEHNIČKA ŠKOLA SUBOTICA

Tehničar tiska

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
23 + 7 (dualno)

Posebni zdravstveni uvjeti

Normalan vid na blizinu, daljinu i koloni vid, normalna funkcija gornjih i donjih ekstremiteta i kičmenog stupa.

Predmeti

Osnove grafičke tehnike, grafičko oblikovanje i pismo, tehnologija grafičkog materijala, ekonomika i organizacija proizvodnje, osnove elektrotehnike i elektronike, tehnologija obrazovnog profila i praktična nastava.

Važno za rad

Za obavljanje ovog posla potrebna je preciznost, urednost, strpljenje i kreativnost jer se, uz tisak, vodi računa o doziranju boja koje se nanose po preciznim pravilima.

Uvjeti rada:

U radu se koristi računalo. Radi se u zatvorenoj prostoriji. Sitotiskar u radu je izložen kemijskim parama te treba voditi računa o mjerama zaštite na radu.

Nakon završetka srednje škole
stječe se zvanje tehničara tiska.

Mogućnost nastavka školovanja

Učenici po završetku srednje škole imaju veliki broj mogućnosti, počevši od pronalaženja posla u tiskarama, pa do nastavka školovanja na višim i visokim stručnim školama ili fakultetima.

Mogućnost uposlenja

U tiskarama ili malim privatnim obrtima za tiskanje, knjižarama i kopionicama.

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Medicinska sestra

Zdravstveni

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja

Posebni zdravstveni uvjeti

Normalan vid na blizinu, daljinu i koloni vid, normalna funkcija gornjih i donjih ekstremiteta i kičmenog stupa, normalna funkcija kardiovaskularnog sustava i jetre, odsustvo alergijskih reakcija.

Važno za rad

Za uspjeh u ovom poslu veoma je značajno odsustvo gadljivosti i preosjetljivosti na krv i tjelesne izlučevine, a za zadovoljstvo pacijenata iskreno suosjećanje s njihovim tegobama, ljubaznost i želja za pomaganjem.

Uvjeti rada

Posao se obavlja, uglavnom, u zatvorenoj prostoriji, uz primjenu osnovnih medicinskih instrumenata.

Nakon završetka srednje škole
stječe se zvanje
medicinske sestre – tehničara.

Mogućnost nastavka školovanja

na višim i visokim strukovnim studijima ili na fakultetima u Republici Srbiji, Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Visoke strukovne škole i akademski studiji iz područja zdravstvene njege, medicinski fakultet, stomatološki fakultet, fakultet tjelesne kulture, farmaceutski fakultet, skoro svi fakulteti prirodnog i društvenog usmjerenja kao i fakulteti umjetnosti.

MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA

Medicina - tehničar

Zdravstvo i socijalna zaštita

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja **4 godine**

broj učenika
30

Tipični poslovi

Njeguje bolesnike prema savjetu liječnika. Primjenjuje propisanu terapiju, priprema pacijenta za dijagnostičke i terapijske tretmane, uzima i šalje biološki materijal na laboratorijske analize. Promatra, mjeri i prati vitalne funkcije (temperatura, bilo, tlak) pacijenta. Održava higijenu bolesnika. Održava kontakte između pacijenta i rodbine. Profesionalni rad u pružanju pomoći, njega i zbrinjavanje pacijenata, njegovanje pacijenta, mjerenje i evidentiranje vitalnih funkcija i drugih pokazatelja zdravlja, davanje propisane terapije, pripremanje pacijenta za medicinski tretman i preventivski i edukacijski rad.

Predmeti

Stručni predmeti su: anatomija i fiziologija, prva pomoć, latinski jezik, zdravstvena njega, patologija, mikrobiologija s epidemiologijom, higijena i zdravstveni odgoj, farmakologija, zdravstvena psihologija, medicinska biokemija, medicinska etika, infektologija, ginekologija i akušerstvo, interna medicina, kirurgija, neurologija, pedijatrija, psihijatrija, poduzetništvo.

Mogućnost uposlenja:

nakon završene srednje škole, može se odmah početi s radom u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi (dom zdravlja, bolnica, klinika, služba hitne medicinske pomoći) ili izvan zdravstva u domovima za stare i bolesne osobe, ustanovama za zbrinjavanje bolesne djece...

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ” SUBOTICA

opći smjer

nastavni jezik
hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja **4 godine**

broj učenika
30

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je između prirodno-matematičkog i društveno-jezičnog smjera. Predmeti koji se ovdje uče predstavljaju uravnotežen izbor kako prirodnih tako i društvenih znanosti. Učenici sve četiri godine uče matematiku, materinji jezik, strane jezike, fiziku, povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje onim učenicima koji su podjednako dobri i u prirodnim i društvenim znanostima. Ovaj profil nudi visoku razinu opće kulture i znanja iz svih predmeta.

**Nakon završene gimnazije i položene državne mature
potrebno je nastaviti školovanje.**

Mogućnost nastavka školovanja
na višim i visokim strukovnim
školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe gimnaziju imaju mogućnost upisati fakultete društveno-humanističkih, medicinskih, prirodno-matematičkih ili tehničko-tehnoloških znanosti u našoj zemlji i u inozemstvu.

OBRAZUI SE NA
HRVATSKOME
JEZIKU!

Škola iz budućnosti

10

U današnjim školama učenici su pod stalnim naporom zbog mnoštva predmeta koje moraju pohađati. Ovo dovodi do smanjenog prosjeka, nezadovoljstva u pohađanju nastave i stalne napetosti.

Ovi svi problemi u današnjem školskom sustavu mogu se korigirati određenim mjerama. Prva koju bi trebalo uvesti jest smanjenje broja predmeta. Cilj škole jest da obrazuje mlado stanovništvo i pripremi ih za samostalan život. Nažalost, u današnjem školskom sustavu većina predmeta, po mom mišljenju, nepotrebna je i samo oduzima vrijeme. To su tjelesni, glazbeni, likovni, latinski i njemački, kao i izborni predmeti. Nakon smanjenja broja predmeta način procjene znanja također mora biti korigiran. Ocjene su nekada bile za to dobar način, ali nakon sto godina u ovom načinu provjere znanja počinju se javljati problemi. Danas ocjene služe samo kako bi preopteretile učenike ponekad nedostižnim ciljevima. Ovim su škole sličnije natjecanju nego ustanovama općeg obrazovanja. U idealnom školskom sustavu treba izbaciti ocjene i zamijeniti ih sustavom bodovanja. Bodovanje ne samo da uzima u obzir znanje učenika već i aktivnost na satu, prisutnost nastavi i opći trud. Ovim bi učenici osjetili manju napetost pri dolasku u školu, znajući da im profesor ne može dati »blic« kontrolni i time lošu ocjenu. Osim dvije navedene mjere, treba također

promijeniti način na koji profesori vode nastavu. Umjesto da profesor samo čita sa skripte, on treba gradivo koje se obrađuje učenicima prikazivati na zanimljiv način. Također se treba potruditi da se na satu obradi cijelo gradivo. Time učenici, kad stignu kući, ne bi morali pisati domaću zadaću niti bezbroj puta ponavljati gradivo iz udžbenika. Krajnja mjera jest promjena radnog vremena u školama. Prvi sat trebao bi počimati u 9 sati ujutro, a posljednji bi trebao završavati u 12 sati. Svaki radni dan imao bi četiri sata.

Nakon uvedenih promjena u nastavi također bi trebalo prilagoditi školske zgrade. Dvoranu za tjelesni treba pretvoriti u veliku prostoriju gdje se učenici mogu sastajati da razgovaraju i da se druže. U sklopu te prostorije postojao bi kutak za računala, gdje učenici mogu koristiti internet. Osim toga, škole treba adaptirati novim klupama, podovima i prozorima. Učenici se u školi trebaju osjećati opušteno i ugodno.

Sve u svemu, školski sustav danas jest zastario i spreman za promjene. Opisanim promjenama učenici bi imali bolje rezultate i lakše bi se snalazili u životu. Zbog toga tvrdim da reforme u našim školama treba provesti što prije.

Nikola Stipić, 2. f,
Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica

Stjecanje vještina i prijatelja, razbijanje predrasuda

Kampovi za mlade predstavljaju jedinstvenu priliku da se učenici i studenti upoznaju sa svojim vršnjacima, steknu vještine i znanja iz domena koje ih interesiraju, putuju i provedu vrijeme u prirodi. Postoji nekoliko domaćih i stranih organizacija koje nude različite mogućnosti. Načelno, postoje dvije vrste kampova – oni koji se odnose na usavršavanje vještina, znanja i sposobnosti i druga vrsta, koja je orijentirana ka stranim kulturama i usavršavanju jezika.

Iskustvo u inozemstvu

Spomenuta druga vrsta obično podrazumijeva duži period, između mjesec dana i pola godine, i zahtijeva određene pripreme. Njih organiziraju različiti kulturni centri, centri za razvoj i veleposlanstva stranih zemalja. Dobra stvar kod ovakvih putovanja jest prilika da se provede duži period u stranoj zemlji, što je korisno za usavršavanje jezika, ali također širi vidike i nudi priliku za iskustvo kakvo se rijetko pruža. Đaci i studenti su uglavnom smješteni u obiteljima koje imaju djecu sličnih godina. Još jedna velika benefit ovakvih putovanja jest to što je veći dio materijalnih troškova, poput putnih, troškova smještaja, hrane i malog džeparca pokriven od strane ustanove koja organizira ove projekte. Nekada se može dogoditi da imate neke zadatke koje obavljate tijekom dana – na primjer, pomažete obitelji oko kućnih poslova ili djeci oko učenja stranih jezika ili sudjelujete u određenim aktivnostima koje je organizacija predvidjela kako bi vam približila kulturu te zemlje. Ove aktivnosti se svode na svega jedan ili dva sata svakoga dana, te vam ostaje mnogo slobodnog vremena za osobna interesiranja.

Na domaćem terenu više dnevnih aktivnosti

Za one kojima je ugodnije da slična iskustva steknu u Srbiji postoji veliki broj ljetnih i jesenskih kampova koji traju znatno kraće – od svega nekoliko dana do dva tjedna. Ovi kampovi i putovanja nešto su drugačije vrste. Kampovi koje organiziraju Mladi istraživači Srbije, na primjer, podrazumijevaju više dnevnih aktivnosti s ciljem da se poboljšaju

sposobnosti učesnika. Uglavnom su to aktivnosti od javnog interesa zajednice – poput sadenja drveća, uređivanja određenih sredina ili bilo kakva druga humanitarna aktivnost koja vam može pasti na um. Kampovi se razlikuju od kulturnih razmjena, jer podrazumijevaju više obveza te budite sigurni da ćete raditi barem četiri sata dnevno. Ipak, ostaje dovoljno vremena za avanture u prirodi i za druženje s drugim sudionicima, kako iz Srbije tako i iz inozemstva. Popularno, svi ovi projekti koji se organiziraju u različitim dijelovima Srbije, uključujući naravno i Vojvodinu, nazivaju se kampovima. Međutim, ne očekujte nužno šatore i kamp atmosferu; smještaj mogu biti i ustanove kulture i studentski ili učenički domovi, te vas ovaj aspekt ne treba brinuti. Svaki projekt nudi pouzdane i veoma iscrpne informacije te ćete o svemu biti obaviješteni prije početka. Teme kampova mogu biti raznovrsne: ekologija, arheologija, umjetnost, različita rekonstrukcija i izgradnja, poljoprivreda, kulturno naslijeđe, historija, jezici, rad s djecom i osobama s invaliditetom. Za sudjelovanje na ovim kampovima nije potrebno da imate nikakve posebne vještine ili znanja.

Druženja koja pridonose formiranju ličnosti

Osim stjecanja vještina i stvaranja prijateljstava, ovakvi projekti su od presudnog značaja za ukidanje granica i predrasuda između pripadnika različiti socioekonomskih, društvenih, etničkih ili religijskih zajednica. Najvažnija stvar koju sudionici moraju imati na umu jest otvorenost za nove projekte, iskustva i daleko najbitnije – nove ljude, stavove i kulture. Također, često ćete imati kontakt s lokalnim stanovništvom mjesta u kom se kamp odigrava što je jedinstveno iskustvo. Isti je slučaj s kulturnim razmjenama u inozemstvu – prilika da se upoznate s ljudima različitih profila, mišljenja i kultura može vam značajno pridonijeti u formiranju vlastite ličnosti i profesionalnog napretka, jer vas priprema za komunikaciju s raznovrsnim tipovima ličnosti.

»Svaki kamp čuva uspomenu – ljubav, prijateljstvo, šalu. Ono što je neprolazno, što ostaje, to se i prepričava«, rekla je jedna od sudionica kampova.

Andrea I. Darabašić

Albina

Ona pred čiju sliku svibanj stavlja ružice

Za sve koji ne znaju ili nisu sigurni svibanj je peti mjesec po redu (od 12). Svibanj ima 31 dan, što je najveći broj dana koji mjesec može imati. Enciklopedija kaže kako je naziv »značenski motiviran razdobljem cvjetanja biljke svi-ba«. U mjesecu svibnju svašta se događalo kroz povijest, a i puno stvari se događa svakoga svibnja!

U svibnju, recimo, imamo i nekih događaja, više ili manje smiješnih. Među smješnijima svakako spadaju: Svjetski dan pravljenja roštilja, još poznatiji kao Međunarodni praznik rada (1. 5.), Međunarodni dan zaštite biljaka (18. 5.), Svjetski dan kornjača (23. 5.). Zatim nešto ozbiljniji: Istočni Timor proglasio nezavisnost (20. 5.), stvorena Austro-Ugarska (29. 5.), Dan državnosti Hrvatske (30. 5.). Još jedna zanimljivost: 8. 5. 1886. godine je izumljena coca-cola.

Svjetlost života

Sve je to zanimljivo i O. K., ali svibanj je ipak poseban mjesec u jednom drugom smislu. Već sam naveo kako je dobio ime po cvjetanju cvijeća – zemlja postaje bijela i negdje ružičasta i negdje žuta i puno zelena i Sunce napokon počinje grijati (onako, da je biti vani vrlo ugodno). Da! Sunce koje donosi svjetlost stvorenju na Zemlji kako bismo imali život. A postoji i još jedno svjetlo – tko hodi za njim, neće hoditi u tami nego će imati svjetlost života (usp. Iv 8, 12). Tko nam je donio to svjetlo? Kakva bi osoba mogla biti vrijedna toga? »Koja je ono, što uzlazi kao rana zora, lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce, strašna kao u bojni red svrstana četa?« (Pj 6, 9). To je ona koja nosi titulu Kraljica Svibnja. To je najljepši cvijet u vrtu, kruna stvaranja, »milosti puna«. To je ona pred čiju sliku svibanj stavlja ružice.

Tajna svete krunice

Nije li zanimljivo promisliti o ovom retku »lijepa kao mjesec, izabrana kao sunce, strašna kao u bojni red svrstana četa?« Na prvu ne izgleda kao da su ove stvari povezane. Za promisliti o tome ostavljam

vama, a kao ispomoć u tom naumu evo jedne priče koju prenosi **sv. Ljudevit Montfortski** u svojoj knjizi *Čudesna tajna svete krunice za obratiti se i spasiti se*:

Dok je Sv. Dominik propovijedao krunicu, dovedu mu jednog krivovjernika koji je bio opsjednut. Sv. Dominik stavi krunicu oko vrata opsjednutoga i upita đavle (kojih je bilo 15 tisuća, jer se jadnik usudio boriti protiv 15 otajstava krunice) koga se oni od svih svetaca najviše boje i koji od njih zaslužuje najviše poštovanja i ljubavi od ljudi. Na to pitanje pakleni dusi toliko zavikaše da je većina prisutnih od straha pala na zemlju. Tražili su od njega da ih pusti na miru i počeli jaukati ne bi li im se smilovao. Kad je vidio da oni ne popuštaju, pomoli se Gospi te (nakon jako zanimljivog otpora koji su pružali) on vidi Gospu pored sebe kako naređuje opsjednutom: »Odgovori mome sluzi Dominiku prema njegovom zahtjevu«.

Oni napokon odgovoriše:

»O, naša neprijateljice, naša propasti i naša pomutnjo! Zašto si sišla s neba da toliko trpimo? O zagovornice grješnika koje iz pakla izvodiš, o sigurni rajski pute, jesmo li mi baš prisiljeni, sebi usprkos, reći svu

istinu? Trebamo li baš ispovjediti pred svima ono što će nas posramiti i biti uzrokom naše propasti? Teško nama! A vječno prokletstvo našim knezovima tmine! Dobro čujte vi kršćani: Ova Majka Kristova je svemoguća i može spriječiti da njene sluge padnu u pakao. Ona je ta koja kao sunce raspršuje tamu naših prepredenosti

i profinjenosti, osujećuje naše spletke, razara naše zamke i čini uzaludnima i neučinkovitima sve naše napasti. Prisiljeni smo priznati vam da nitko od onih koji su ustrajali u njejoj službi nije s nama proklet. Samo jedan uzdah koji Ona prikazuje Presvetome Trojstvu vrijedi više od svih molitava, zavjeta i želja svetaca. Mi je se bojimo više od svih blaženika zajedno i ne možemo ništa protiv njenih vjernih slugu. Naprotiv, događa se da mnogi kršćani, koji bi po uobičajenim zakonima bili prokleti, zazivajući je u trenutku smrti uspijevaju se spasiti zahvaljujući njenom zagovoru. Ah, da se ova Marijetina (tako su je zvali iz bijesa) nije usprotivila našim planovima i našim nasrtajima već odavno bismo mi srušili, uništili Crkvu i zaveli u krivovjerje i nevjernost sve njene hijerarhije. Obznanjujemo, prikliješteni silom koja nas tlači da nitko od onih koji ustraju u molitvi krunice nije proklet, jer Ona zadobije svojim vjernim slugama iskreno pokajanje za njihove grijehe te dobivaju oproštenje i oproste«.

Ivan Čavrgov

Značajan filozofski pisac iz Baje

Ove godine obilježeno je 250 godina od smrti još jednog krupnog imena 18-stoljetne hrvatske teologije, filozofije i poezije – **Luke Čilića**, koji potječe iz zajednice bačkih Hrvata.

Životopis

Rođen je 1707. godine kraj Baje u Bačkoj županiji. Studije teologije i filozofije je završio u Italiji. Nakon toga otišao je na Korziku, gdje je proveo neko vrijeme kao vojni kapelan kod austrijske vojske. Prema **Emeriku Paviću**, od 1731. do 1733. godine je kao vojni kapelan primio u Katoličku crkvu 117 protestantskih vojnika. Po povratku u Ugarsku studirao je filozofiju u budimskom franjevačkom samostanu. Pripadao je franjevačkoj provinciji Srebrene, odnosno kasnije provincije sv. Ivana Kapistranskog. Negdje u ljeto 1735. godine održao je u Vukovaru javnu raspravu iz filozofije pred generalnim vizitatorom **Kajetanom**. Po svršetku studija bio je učitelj redovničkih pripravnika (novitii).

Kustod

Godine 1756. postao je kustod provincijala (poglavar) **Antuna Bačića**, s kojim je bio na generalnome kapitolu u Španjolskoj 1760. Generalni kapitul je skupština izbornika čitavog reda sv. Franje Asiškog. Na spomenutom kapitolu izbornici su za poglavara Kapistranske redodržave izabrali Nijemca **Maksimilijana Leisnera**, a Čilića za definitora. Međutim, apostolski vizitator biskup **Nikola Đivović** proglasio je 1762. godine Čilićev izbor nevaljan, pa je na njegovo mjesto bio izabran **Luka Matošević**. Upravo te godine je Čilića udarila kap uslijed čega je izgubio moć govora. Zapis iz cerničkog samostana svjedoči da je muke stoički podnosio: »Luka Čilić, jubilarni lektor i kustod provincije, nakon što ga je udarila kap, devet godina je bio lišen govora i drugih moći, podnoseći muke nevjerojatnom trpeljivošću«. Poslije dulje bolesti, preminuo je 21. travnja 1771. godine u rodnome mjestu Baji.

Opus

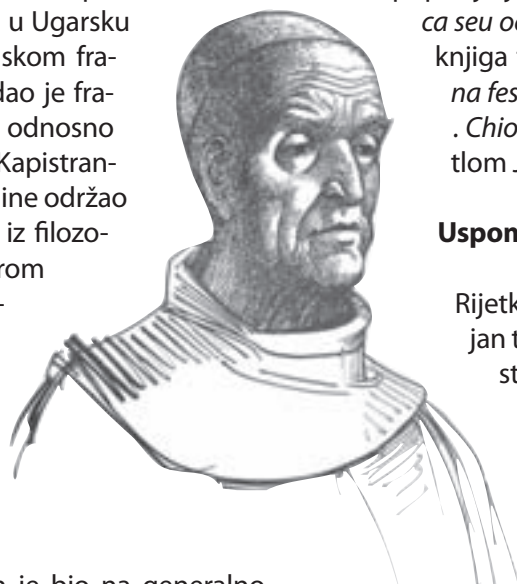
Napisao je više spisa. Od objavljenih izdvaja se teološki spis *Directa ad coelum via seu tres gradus perfectionis evangelicae* (Izravni put na nebo ili tri stupnja evanđeoskog savršenstva), koje je objavljeno u Osijeku 1755. godine. Djelo ima 440 stranica (male osmine). Podijeljeno je u tri dijela prema trima stupnjevima evanđeoskoga savršenstva. Prvi je dio *Via purgativa* (Put očišćenja), drugi *Via illuminativa* (Put prosvjetljenja), a treći *Via unitiva* (Put sjedinjenja). Preveo ga je **Šime Demo**. Čiliću pripisuju još i filozofski spis u rukopisu *Physica seu octo Libri Physicorum* (Fizike ili osam knjiga fizike) (Baja, 1733.) i pjesmu *Paeana festum illustrissimo (...) Josepho Ant. Chiolnich* (Hvalospjev radosni presvjetlom Josipu Ant. Čolniću) (Osijek, 1752.).

Uspomena

Rijetko nadaren i učen, ostavio je značajan trag u povijesti nabožne književnosti. Zbog toga ga svojataju i mađarski i hrvatski znanstvenici. **József Szinnyei** ga svrstava u mađarske pisce: *Magyar írók: élete és munkái* (1893.). Međutim, hrvatska historiografija posvetila mu je veću pažnju. Najviše podataka o njegovom životu otkrio je franjevački povjesničar **Fra-**

njo Emanuel Hoško, čitajući spise budimskog, vukovarskog, osječkog i cerničkog franjevačkog samostana: *Protocollum conventus Budae* (Zapisnik budimskog samostana), *Diarium conventus Essekini* (Dnevnik osječkog samostana), *Liber memorabilium conventus Valcovariensis* (Knjiga značajnih događaja vukovarskog samostana), *Necrologium conventus Cernik* (Nekrologij cerničkog samostana) itd. Ušao je u *Hrvatsku enciklopediju* i antologiju *Hrvatska književnost Bosne i Hercegovine* **Ive Pranjkovića**.

Vladimir Nimčević

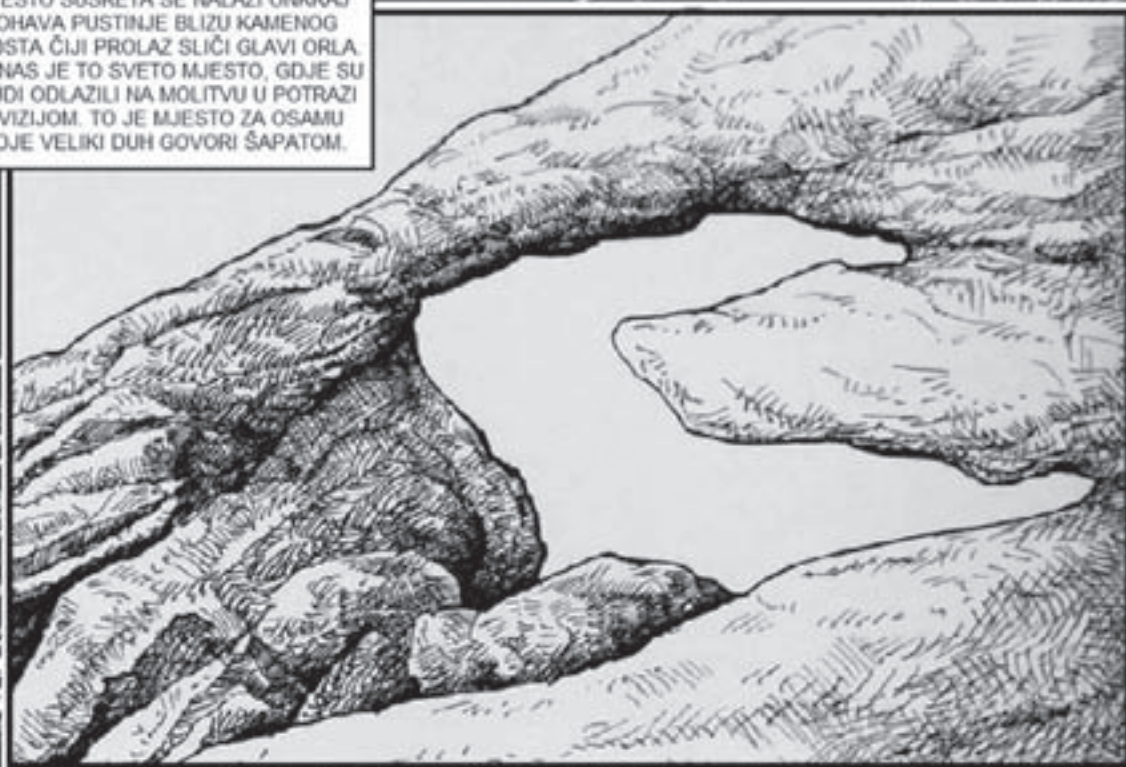

NE SKRIVAJUĆI SVOJE EMOCIJE, NAŠI RATNICI SU UPUTILI POSLEDNJE POZDRAVE ZVJEZDANIM LJUDIMA. BIO JE TO SUSRET O KOMU SE I DANAS PRIČA A SJEĆANJA SU SAČUVANA U PREDAJI, KOJA SE PRENOŠI S JEDNE GENERACIJE NA DRUGU. TU PREDAJU ČUVAJU I DANAS MNOGA PLEMENA S NAJVEĆIM POŠTOVANJEM.

K. Sekulić

MJESTO SUSRETA SE NALAZI ONKRAJ MOHAVA PUSTINJE BLIZU KAMENOG MOSTA ČIJI PROLAZ SLIČI GLAVI ORLA. ZA NAS JE TO SVETO MJESTO, GDJE SU LJUDI ODLAZILI NA MOLITVU U POTRAZI ZA VIZIJOM. TO JE MJESTO ZA OSAMU GDJE VELIKI DUH GOVORI ŠAPATOM.

NAŠI VRAČEVI UČE DA SE UPRAVO TU SUSREĆU DVA SVIJETA, DVIJE STVARNOSTI U VELIKOJ MISTERIJI ŽIVOTA KOJA JE ZNA NA SAMO VELIKOM DUHU. ZATO S VELIKIM POŠTOVANJEM ČUVAMO TRAGOVE SVJEDOČANSTVA STARIH IŠČEZLIH NARODA.

... JER SU OSTAVILI CRTEŽE NA KAMENU KAO SVJEDOČANSTVO ONOGA ŠTO SE ZBILLO NA VJEČNI SPOMEN ONIMA, KOJI ĆE DOĆI POSLIJE NJIH. OVO SAM ČUO OD JEDNOG VRAČA IZ PLEMENA HOPI, KOJI JE TO ČUO OD NJEGOVOG OCA.

Što nas čeka na moru i kamo putovati?

Prošloga nam je ljeta pandemija poremetila planove za odlazak na odmor. Skoro sve primorske zemlje su bile u potpunoj izolaciji, a one koje su se otvorile tijekom ljetne sezone su ipak to uradile uz određene uvjete za strane turiste i ograničeno kretanje. Jedini izuzetak kod nas na Balkanu bila je Albanija, koja je primila veliki broj turista, prije svega iz Srbije, ali i iz drugih okolnih zemalja, i to bez ikakvih ograničenja.

Postoji nada da će se ovoga ljeta i ostale primorske zemlje otvoriti, čime će ponovno oživjeti svoja gospodarstva i ljetni turizam. Međutim, i dalje će postojati određene razlike između tih zemalja, te će možda kod redovnih turista doći i do promjene dosadašnjih destinacija.

Uvjeti za ulazak

Ovoga ljeta bez PCR testa ili potvrde o cijepljenju državljani Srbije će moći ići na more samo u Albaniju, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, te će se iz istih zemalja moći vratiti u Srbiju bez testa i obavezne samoizolacije. Za Hrvatsku će, pak, trebati negativan PCR test ne stariji od 72 sata ili potvrda o cijepljenju, ali s uvjetom da je druga doza primljena najmanje 14 dana ranije ili da posjedujete antigenski test. Također, potrebno je i unaprijed rezervirati smještaj i dostaviti potvrdu o tome, kao i razlog ulaska u zemlju, što će dodatno ograničiti broj turista iz Srbije da odu na hrvatsko primorje. Pored toga, cijene u Hrvatskoj, ali i u Crnoj Gori i Grčkoj, su više od onih u Albaniji, te će promjena destinacije u najvećoj mjeri ovisiti o osobnom budžetu pojedinaca i obitelji s djecom.

Što se tiče Grčke, isti uvjeti vrijede kao i za Hrvatsku, osim što još nisu potvrđene najave da će biti dovoljan samo antigenski test. Iako rusko cjepivo *sputnik* još nije odobreno u EU, Grčka bi ga temeljem uputa Europske komisije trebala priznati za ulazak u zemlju. Prije ulaska u Grčku također je potrebno popuniti obrazac prijave. Ako se vraćate zrakoplovom iz Grčke, ponovno ćete morati raditi test, dok u slučaju povratka kopnenim putem test nije potreban. Ukoliko niste cijepljeni ili nemate PCR test, morat ćete u izolaciju od deset dana.

Bez glazbe na grčkim plažama

Druga ograničenja koja će postojati u Grčkoj su da će restorani, koji su ponovno otvoreni tek od 3. svibnja ove godine, raditi do 23 sata, ukoliko se nešto u međuvremenu ne promijeni. Pravila na plažama su sljedeća: ležaljke trebaju biti na rastojanju od četiri metra jedna od druge, broj kupaca je ograničen, a na plažama će biti dozvoljen broj ljudi: ne više od 40 posto njihovog kapaciteta. Zaposleni u kafićima i restoranima na plažama, kao i osoblje u odmaralištima, moraju nositi maske i testirati se dva puta tjedno. U Grčkoj je također zabranjeno puštati glazbu u barovima i restoranima na plažama.

Albanija bez ograničenja

Najzanimljivije odredište za naše ljude će vjerojatno i ove godine, kao i prošle, biti primorje Albanije, i to iz nekoliko razloga. Osim što je najjeftinija opcija i što nema ograničenja za turiste, Albanija izlazi na dva mora: Jadransko i Jonsko, i nudi gotovo sve što nude i ostale zemlje – prelijepe plaže, čisto more, toplo vrijeme, ljubazne domaćine, a za mlade i noćni život, kao i avanturističke ponude do drugih gradova, planina i netaknutih dijelova prirode. Najpopularniji gradovi za ljetovanje su Saranda, Valona i Drač, ali i manja mjesta poput Ksamila, Himare i dr. Do Albanije se najbrže stiže preko Kosova, gdje također nije potreban test, a za ulazak je dovoljna samo osobna iskaznica.

Tomislav Perušić

Točka sudara

Unizu kvalitetnih televizijskih serija ovog mjeseca izdvajamo *Mare iz Easttowna* (*Mare of Easttown*) s izvanrednom **Kate Winslet** u glavnoj roli. Naime, radnja serije prati detektivku Mare iz gradića u blizini Philadelphije dok pokušava riješiti ubojstvo tinejdžerke, koja je ujedno i bila prijateljica njezine kćeri. Istodobno, Mare se pokušava suočiti s traumom nastalom u momentu kada je njezin sin izvršio samoubojstvo. Serija je prikazivanje započela u travnju 2021. godine, a posljednja epizoda se očekuje krajem svibnja.

Nekoliko linija radnje

Kreator serije je **Brad Ingelbys**, a narativ u cjelini ima sedam epizoda. U nekoliko različitih linija radnje (neriješena otmica djevojčice iz istog grada, ubojstvo mlade majke te Mareini privatni problemi vezani za starateljstvo njezinog unuka, sinovljevo samoubojstvo te razvod koji je potom uslijedio) čija je zajednička točka upravo Mare, koja je poput lokalne heroine u momentu kada ona sama sumnja u svoje sposobnosti. Sve to obavijeno je informacijom da je Mare postala lokalna zvijezda kada je prije 25 godina od početka radnje serije na košarkaškom natjecanju u njihovom gradu dovela njezin tim do pobjede. U tom smislu, radi se o scenariju koji, prije svega, poput najboljih kriminalističkih zapleta, nudi detaljan i bogat prikaz velikog broja različitih karaktera u jednom mjestu koje potom i samo postaje lik.

Stoga scenarijski vješto konstruiran Easttown i Kate Winslet u ulozi Mare zajednički daju seriju, koja poput dobrih starih filmova, priča priču izrazito sporog tempa koja ne nudi samo osobne sudbine svojih

junaka već i sliku jednog mentaliteta. Iako je grad u seriji produkt fikcije, činjenica da je kreator serije iz sličnog toponima, govori da jasno i detaljno profiliran mentalitet stanovnika malog mjesta dolazi iz osobnog poznavanja autora s ljudima o kojima je ova priča. S glumačkim aparatom Kate Winslet, čiju igru neki kritičari nazivaju i najboljom ulogom u njezinoj karijeri, *Mare iz Easttowna* je doista serija koju ne biste trebali propustiti.

Počivanje na detaljima

Craig Zobel, koji je kao redatelj radio i na serijama *The Leftovers*, *Westworld*, režirao je svih sedam epizoda serije. Kao i u nabrojanim serijama, *Mare iz Easttowna* počiva na detaljima. Kako na planu scenarija tako i na vizualnom planu i glumačkoj izvedbi detalji čine ovo ostvarenje. A kako drugačije i govoriti o smrti djeteta? Upravo u ovom se ogleda umijeće Kate Winslet u ulozi Mare. Pogledi produženog trajanja i očajnički pokušaj da bar nešto spasi (svog unuka), kajanje i teška pitanja – sve to se ogleda u njezinom pogledu. U kombinaciji s **Julianne Nicholson** u ulozi njezine najbolje prijateljice Lori i uvjerljivom produkcijskom postavkom *Mare iz Easttowna* postavlja neka od najtežih pitanja.

Dok Mare pokušava pronaći ubojicu tinejdžerke, ona se suočava sa smrću sina i pustoši koja je potom nastala u njoj. Istodobno, Mare na planu zajednice mora pronaći onu zvijezdu od prije 25 godina u njoj samoj te riješiti zločine zbog kojih njoj bliski ljudi ne mogu spavati.

Dejan Prčić

U pripremi i hip-hop album

Kužiš?! je ponovo na ekspediciji po subotičkom podzemlju gdje se susreo s MC-jem i beatmakerom **Slobodanom Grujićem**, nekada poznatijim pod MC imenom **Bobo Džukela**, bivšim članom kulture underground grupe TRTBT i čestim suradnikom neugodne družine zvane *Neki Od Juče*. Danas stvara i objavljuje pod novim imenom **Stoned Old Nut**. Ovaj susret smo iskoristili kako bismo saznali nešto više o staroj subotičkoj sceni, njegovim počecima i novim projektima.

KUŽIŠ?! Kada si se počeo baviti hip hopom? Koji album ili izvođač je bio razlog zbog kog si pomislio »ovo je muzika za mene«?

Hip hop je uvijek bio prisutan, ali intenzivno slušanje i upoznavanje s kulturom je krenulo nakon što sam čuo pjesmu od **O.D.B.**-ja *Shimmy Shimmy Ya*. To je bila osnovna škola, e sad koji sam bio odjel? Peti, šesti, sedmi ili osmi?

KUŽIŠ?! Prvi put sam čuo kako repuješ vjerovatno na nekim starim stvarima TRTBT-a, a te pjesme su, ako se ne varam, snimljene prije više od deset godina. Reci nam nešto više o tim vremenima, o prvim snimanjima i nastupima. Također, imam dojam da je tada veći akcent bio na grupama, tako je pored vas bilo još par hip hop sastava u gradu. Možeš li usporediti tadašnju scenu s ovom sad?

Prva snimanja se ne razlikuju puno od današnjih. I dalje smo u sobi kod nekoga, samo sada umjesto *genius* mikrofona prekrivenog kevinom čarapom imamo malo ozbiljniju opremu, ali se i dalje trudimo održati taj HISS zvuk. Nastupi su bili dosta *whack* u to vrijeme, jer je sve išlo preko neke nevladine organizacije koja je htjela promovirati hip hop kulturu, ali s cenzurom... slično modelu po kom funkcioniraju mediji kontrolirani od vlasti.

KUŽIŠ?! Sjećaš li se svoje prve rime? Podijeli je s nama.

Ne :)

KUŽIŠ?! Ove godine si objavio jedan beattape pod nazivom *Raw Nuts*, a kako čujem, pripremaš još jedan. Šta ti više pričinjava zadovoljstvo: izrada beatova ili repovanje?

Raw Nuts je prvi »ozbiljniji« beattape, zapravo prvi skup nasumičnih bitova organiziranih u *tape*. Trebam uskoro izbaciti i *Raw Nuts 2*, također na SoundCloudu. To su djelomično sređeni, sirovi beatovi koji su mi kupili prašinu na hard disku neko vrijeme, pa reko ajde čisto da i oni ne padnu u zaborav kao i dosta prethodnih projekata. Beatovi, naravno, ali javila se ponovo ta potreba za repovanjem uslijed izumiranja originalnosti i nedostatka *realnessa* u ovoj poplavi *whacknessa*.

KUŽIŠ?! Planiraš li neki album možda u skorije vrijeme?

Trenutno radim na dva projekta, pored solo beattapea, u laganoj pripremi se nalazi i jedan hip hop album u kolaboraciji s **Fadijem**, drugarom, koji je još jedan beatmaker/reper iz nužde.

KUŽIŠ?! Za kraj, imaš li neku poruku za mlade nade koje tek ulaze u hip hop?

Da, da samo rade svoj *thang* i da se ne opterećuju trendovima.

Ivan Benčik

Košulja — haljina

Uveliko smo zagazili u proljeće 2021. godine, iako to ne možemo primijetiti po vremenu koje nam otežava da se oslobodimo slojevite odjeće i zatvorene obuće, a mi se uporno borimo protiv toga i smišljamo nove kombinacije jer su nam upravo sve zimske već dosadile.

Veoma popularan komad odjeće, upravo kada pričamo o kombiniranju, također kada pričamo i o ljetnoj i zimskoj odjeći jest košulja-haljina. Ovaj komad odjeće je veoma praktičan za kombiniranje, a uz to ga možete i na jako lijep način iznositi. U jednom trenu je možete nositi kao pravu dužu košulju, na hlače, helanke pa čak i biciklističke (ukoliko volite eksperimentirati). A u drugom slučaju možete ju nositi kao sasvim običnu ljetnju haljinu ravnog kroja. I nema greške!

Uz sve se dobro kombinira. Uglavnom u ove košulja-haljine nešto malo iznad koljena ili duže. Ukoliko je monokromatska, samo s ponekim radovima na njoj, potrudite se da dodate što više nakita na ruke i vrat. U tom trenu ova kombinacija zaista dobija »šik« moment. A kada skinete sav taj nakit, možete ovakvu haljinu prošetati i uz obične tenisice s ravnim đonom. Veoma zanimljiva za kombiniranje, a tako obična. Preporučam svim curama da ulože u ovaj komad odjeće, jer se zaista nećete pokajati a možete ga nositi u svakom trenutku; nije previše casual a s druge strane nije previše ni »uštogljen« komad... kako to obično s košuljama biva. Mnogo je načina na koji se ovaj poseban komad može nositi, a na vama je da izaberete koji vam je najdraži, ako ne i svi.

Milijana Nimčević

Poetski prikaz »Avaške godine«

Četvrto po redu izvođenje poetskog prikaza *Avaške godine* bit će održano sutra (subota, 29. svibnja) u 19,30 sati u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u

22

Subotici. Spomenutu poemu je napisao **Milovan Miković**, dramaturgizirala i režirala **Nevena Mlinko**, a izvodi ga Književno-teatarski kružok HKC-a. Glume: **Zoltan Sič**, **Nataša Stipančević**, **Slađan Bošnjak**, **Darko Baštovanović**, **Katarina Ivković Ivandekić**, **Katarina Ivanković Radaković**, **Katarina Piuković**, **Nevena Mlinko** i **Vedran Peić**.

Ulaznice po cijeni od 300 dinara moguće je rezervirati na broj 024/556-898 ili 064/659-06-35. Kako organizatori navode, izmjene su moguće sukladno promjenama epidemioloških mjera u zemlji.

Online panel o umjetnoj inteligenciji

YouthSpeak Forum, koji mladima pruža platformu s radionicama, predavanjima i panel raspravama na kojima se diskutira o aktualnim temama globalnog razvoja, bit će održan u utorak, 1. lipnja, u trajanju od 10 do 14 sati u online obliku, putem video prijenosa.

Ovaj događaj, koji organizira AIESEC Croatia i **Karla Gale**, će mladima kroz dvije radionice i dva panela, pomoću stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva približiti teme poduzetništva i inovacija, razvoja i mogućnosti umjetne inteligencije te njezinu implementaciju

u poslovnom svijetu. Cijeli događaj je besplatan, a zainteresirani više informacija mogu pronaći na Facebook pozivu YouthSpeak Forum Croatia.

Priče iza gradova

Multimedijalna izložba *Priče iza gradova* (Novi Sad, Rijeka, Temišvar) bit će održana u četvrtak, 3. lipnja, u 19 sati na tri lokacije u Petrovaradinu: u Kreativnom centru *Prostor* (Beogradska 11), na adresi Beogradska 10 (iznad *Multi-Tarta*) i u Ulici Lisinskoga. Kako organizatori navode, istraživači – povjesničari, povjesničari umjetnosti i novinari su u procesu prikupljanja i

pisanja priča uključili podatke iz postojeće literature, arhivskih i novinskih izvora, kao i autentične priče iz svakodnevnog života njihovih stanovnika. Tako neke priče govore o prostorima, događajima i pojavama, a neke o ličnostima koje su obilježile ove gradove i život njihovih stanovnika.

»Ova izložba na nekoliko nivoa istražuje pojam prostornog konstrukta – konstrukta kao grada satkanog od narativa, konstrukta kao ideja o Novom Sadu, Rijeci i Temišvaru koje se posredno grade naslojavanjem priča i iskustava koje nudi izložba, i najzad, konstrukta kao njenog specifičnog, fiktivnog narativnog sloja, koji nastaje u preklapanju, suočavanju i povezivanju priča, motiva i prostora sva tri grada«, navodi se u pozivu na događaj koji je besplatan.

Izložba *Priče iza gradova* dio je europskog projekta *Stories Behind Cities* koji Umjetnička asocijacija *Inbox* organizira zajedno s organizacijom *Prostor Plus* iz Rijeke, FiTT iz Rumunjske i *MeltingPro* iz Rima uz podršku Europske komisije.

PREPORUKA

Mayales – Domovina

Album *Domovina* je četvrti studijski album legendarnih Mayalesa i objavljen je krajem prošlog mjeseca. Glavnu okosnicu Mayalesa čine **Petar Beluhan** i **Vlado Mirčeta**, a kada bih počeo nabrajati sve suradnike s ovog albuma, vjerujem kako bih prekoračio dozvoljen broj riječi za ovu rubriku. Dakle, ima ih dosta. Album pomalo neobičnog naziva, možda će zavarati nekog neupućenog slušatelja koji surfa po Youtubeu u potrazi za novom rodoljubivom glazbom. *Domovina* Mayalesa ipak krije jednu drukčiju priču. To je psihodelična pop razglednica, jedan kaledioskop vizija i emocija, ova *Domovina* je obojena šarenim bojama i toplim tonovima. Od uvodne *Hoćemo svoj film* pa do *Adio galioti*, ovaj album ni u jednom trenutku ne pokazuje znake slabosti. Ovo je vjerojatno najbolje glazbeno izdanje u ovoj godini, a moguće i album godine. Sve preporuke.

Izdvajamo: *Nema me ovdje, Dolje down, Divlje pastirve, Montreal, Dupli svijet.*

I. Benčik

FILM

Moj brat lovi dinosaure

Inspiriran istinitim događajima, talijanski dječji/obiteljski film *Moj brat lovi dinosaure* donosi priču o Jacku koji je kao dijete bio uvjeren da je njegov brat Gio superjunak s posebnim moćima, baš kao u stripu. Sada, na pragu srednje škole, Jack zna da Gio zapravo ima Downov sindrom i pomalo ga se srami. Kada upozna Ariannu, svoju prvu ljubav, Giovo nepredvidivo ponašanje postaje mu sve veći teret. Zabrinut za svoj društveni status u novoj školi, odlučuje sakriti činjenicu da ima brata. Kritičar uglednog portala *Cineuropa* film je ocijenio kao »veselu i dirljivu odu nesavršenstvu i različitosti«.

Redatelj je **Stefano Cipani**. Film je snimljen prema svjetskom bestselleru **Giacoma Mazzariola**. Prikazan je na prestižnom filmskom festivalu u Veneciji 2019. te je osvojio Nagradu mlade publike Europske filmske akademije 2020.

K. U.

Most u Terabithiju

Ovaj roman o odrastanju, čija je autorica **Katherine Paterson**, govori o dječjim ambicijama, koje su proizvod želje da ljudima dokažemo da su u krivu. Jess želi postati najbrži trkač u svom razredu. Međutim, jedan susret potpuno će promijeniti njegov život, natjerati ga da preispita svoje želje i, spletom nesretnih okolnosti, pomoći mu da odraste. Dolazak djevojčice Leslie, s početka, nije imao veći utjecaj na Jessov život, niti se činilo da bi njih dvoje mogli biti prijatelji. No, Leslie i Jess, istražujući prirodu malog mjesta u kom žive, uspijevaju maštom nadograditi stvarni svijet. Oni kreiraju svijet magije u kome ograničenja gotovo da ne postoje, Terabithija postaje njihovo imaginarno utočište i prilika da djeca budu zaista djeca, izdvojena iz surovosti obiteljskih problema i nedaća odraslih. Njihovo prijateljstvo i Lesliein pozitivan pristup životu ono su što do kraja romana postaje najznačajnija lekcija koju Jess mora naučiti kako bi jednog dana bio sretan. Priča je veoma složena, jer autorica uspijeva pokazati kompleksnost svakog lika.

A. I. Darabašić

KNJIGA

Natječaj

**KUŽIŠ?!
TE ZOVE**

**BUDI PISAC,
PJESNIK
BUDI**

*Nek riječi polete iz grudi,
u sebi maštu probudi!*

**Budi kreativan!
Piši, stvaraj!**

Pjesme ili priče pošaljite na e-mail: kuzis07@gmail.com
Prvi rok za slanje radova je kraj školske godine, a drugi do
20. rujna 2021. godine.

Autori najboljih radova bit će nagrađeni na *Danima hrvatske
knjige i riječi* – *danima Balinta Vujkova* u listopadu.

Čeka vas iznenađenje!

Radovi (pjesma, proza u obliku kratke priče) mogu biti pisani hrvatskim
standardnim jezikom, te mjesnim govorom (bunjevačka i šokačka
ikavica). Na natječaju mogu sudjelovati učenici osnovne i srednje škole.

Uz svoj rad pošalji sljedeće podatke: ime i prezime, razred, naziv škole i
mjesto, ime i prezime učitelja, nastavnika ili profesora (mentora).